

REDACȚIA

Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

an ... 20 cor.

an ... 10 cor.

an ... 5 cor.

an ... 2 cor.

de Duminecă pe an 4 cor.

România și străinătate pe an 40 franci.

scrierile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSPERIUNILE

de un an de când am deschis această tribună, am văzut că în țara noastră se petrec lucruri care merită să fie cunoscute de publicul nostru.

Am văzut că oamenii sunt deosebit de interesati de ceea ce se petrece în țara noastră și că au nevoie de un organ care să le țină în curent.

Vă rugăm să ne scrieți pentru orice comentarii sau sugestii.

Supărarea Kossuthiștilor.

(*) Foile kossuthiste sunt foc și pară. Ales din pricină că la Viena nu vor să de comanda ungurească.

Acum, de curînd, se știe, li-a turnat o apă rece pe cap «Fremdenblatt», în numărul dela 21 Martie spune kossuthiștilor să-și pună pofta în culu, căci ea nu se va închina lui Kossuth Ferencz.

Am dat în numărul nostru de ieri, pînă din articolul organului ministerului de război, organ care tîlmăcește și păreri sale.

Eată ce năcăjită răspunde «Magyarország» dela 23 Martie acestor scrise:

„Declarațiunea foaiei ministrului esternelor, Kossuthi, a pricinuit mare zarvă. Foaia ministrului esternelor propovăduiește pe față, că instruirea cărmuitorilor, cercurile militare și ale politice, nici chiar în afacerile interne ale Ungariei să se plece înaintea voinței dietei ungare. Ce au adus cu sine alegerile: majoritatea de curat numai produsul capriciilor politice. După vorba lor — s'ar putea face în țară și din naționalități majoritate. Deci ei vor să înfrîngă stăpînirea națiunii maghiare cu ajutoarea de răsărit și egalul drept al celorlalte naționalități din țară.

„Ei nu dau mai mare drept limbii noastre, suveranității noastre, stîndardului nostru, pajurei noastre, decât pretensiunilor și cererilor celorlalte neamuri din țară.

„Ce e asta, decât un atac perfid și murdar împotriva ideii de stat maghiar.

După cum vedem, supărarea kossuthiștilor n'are hotar.

Cum a și putut «Fremdenblatt» să pună nația «singură alcătuitoare» alături cu — naționalitățile?!...

Și încă atunci, când Kossuth, Apponyi și întreaga coaliție vrea să schimbe fața țării: să inaugureze o politică națională maghiară cum n'a mai fost! Să decreteze maghiarizarea și în armată!...

Cu toate astea, kossuthiștii n'au cuvînt să se supere.

Eată de ce.

Dacă este să se inaugureze principiul național în armată: oficerii să vorbească și să comande în limba soldaților cari compun regimentul, de ce n'ar cere adică și naționalitățile aplicarea acestui sublim principiu? Ce înțeles ar avea pentru naționalități scoaterea limbii germane și introducerea celei maghiare? Nici un neam pe lume nu se poate entusiasma — când vorba e de schimbare — decât de o schimbare făcută în favorul neamului și limbii sale. Și de ce naționalitățile și-ar iubi mai puțin neamul decât și-l iubesc — Ungurii! Eată, Tomasich, fruntașul deputat croat, după-ce a fost primit în audiență la M. Sa, spusese într-o convorbire cu un ziarist maghiar, că dacă e vorba de abandonarea limbii germane în oștirea comună, apoi Croații vor preluca cu toată puterea lor limba croată, ear nu pe cea maghiară. Cehii zic și ei: Bine, să se scoată limba de comandă germană, dar la regimentele noastre atunci — întocmai ca Ungurii — nu vom tolera de cît limba cehă!...

Același lucru, cu aceeași dreptate, îl pot cere și naționalitățile din Ungaria. Căci și ele jertfesc pentru armată cît jertfesc

Ungurii ori Cehii și Ungurul ori Cehul nu moare nici el decât odată pentru tron și patrie, întocmai ca soldatul recrutat din sinul naționalităților.

Mai este apoi la mijloc ceva ce ne face să ținem cu tărie la situația d'acum: cîtă vreme limba de comandă este cea germană, și peste tot: întocmirile d'acum, știm că nimeni nu-și frămîntă mintea să ne desnaționalizeze, ci cel mîltî învățăm o limbă cultă europeană.

Cine nu-și aduce însă aminte de memoriul secret al lui Apponyi, memoriu cel făcuse în calitate de president al Dietei cu majoritate 67-tistă? Cereau cu insistență maghiarizarea completă a armatei și planuri machiavelice născocise cum să degradeze armata comună făcând din ea unealtă de desnaționalizare a celorlalte neamuri...

Cine dintre noi ar putea să dorească deci învingerea coaliției în care sufletul Apponyi este? Și cine dintre noi să nu se bucure văzându-l pe kossuthiștii supărați că Viena pune pedecă realizării planurilor lor de distrugere a naționalităților?

De altminteri atitudinea extremiștilor maghiari a indignat chiar pe prietenii lor în ce privește radicalismul: «Politik» din Praga într'un număr recent scrie adică un articol vehement împotriva pretențiilor șoviniste și, la fel, e apel la toate popoarele din Austria să uite disensiunile și să se unească toate într-o înfrîngere a pofta de mărire a politicienilor dela Budapesta.

Cu cît kossuthiștii vor forța deci mai tare lucrurile, cu atît mai rău pentru cauza ce reprezintă.

CURIER LITERAR.

II.

Concursuri literare. — Efectul lor.

(L.) Comitetul societății pentru fond de român a publicat concurs pentru cele bune piese teatrale ce i-se vor prezenta la 1/14 Octombrie a. c. Pentru piesa cea bună se dă un premiu de 500 cor. pentru a doua piesă 300 coroane.

N'avem de cît să laudăm această hotărîre a comitetului. Într'adevăr, cine nu știe ce rol joacă premiile în dezvoltarea literaturii chiar a unor popoare mai bogate și mai înzestrate? Cine dintre noi nu știe, cît mult premiile Academiei Române au contribuit la progresul nostru cultural? Premiile date de această înaltă instituție au ajutat numai materialmente pe mulți scriitori, dar au avut o binefăcătoare influență și din punct de vedere moral: au încurajat și ambiționat, deosebi au mîngăiat...

Asociațiunea noastră și Fondul de teatru îndeplinesc deci numai o datorie sfîntă cînd țin concursuri și premiază pe scriitorii de teatru. Ni-se pare însă, în cazul dat, că domniile comitetului n'au destul de practici. Onițiu președintele și Blaga, secretarul comitetului Fondului de teatru, cunosc pe literații noștri, atît ei de aici, cît și pe cei din România. Știu scriitorii de piese teatrale nu prea avem. Și deosebi n'avem de cei cari să se ambiționeze cu premii de 500 și 300 coroane... Nu-i cîine are talent și voință, scrie și fără a avea bani. Fapt e însă, că sume așa de

mici nu o să prea îndemne pe mulți. Ni-se pare apoi și termenul prea scurt! O piesă teatrală bună nu se scrie așa, cu una, cu două, în câte-va luni. Rezultatul concursului nu poate fi astfel de cît slab. Vor concura scriitorii de a doua ori a treia mîna, se vor scrie piese cari nu o să fie podoabe în literatura noastră. Trecurul, nu chiar îndepărtat, ne e mărturie în privința asta.

Dacă onor. comitetul ține deci să contribuie, prin acordarea de premii, la dezvoltarea gustului și aprecierea teatrului în publicul nostru, ar fi mai practic să publice concurs pentru anume studii, de pildă asupra stărilor actuale a teatrului român: ce avem scris, cine scrie, unde și ce se joacă, — eroismul în piesele teatrale române, — piesele cari moralizează, cari dezvoltă sentimentul național etc., ear aceste studii să le publice în broșuri ieftine, să poată fi citite în cercuri cît mai largi.

Pentru asemenea studii s'ar găsi și autori, căci, slavă Domnului, avem o pleiadă frumoasă de bărbați culti, deosebi profesori, cari sunt capabili de a ne scrie lucruri de absolută valoare în privința asta. Dovadă sunt studiile scrise și pînă acum și citite cu prilejul adunărilor generale ale Fondului de teatru.

Aceste observațiuni le-am avut de făcut citind concursul publicat al cărui rezultat dorim de altfel să fie cît mai splendid.

Intr'unul din numerii săi din urmă „Luceafărul” (Nr. 5) ne arată rezultatul unui concurs pe care-l publicase pentru premiarea celei mai bune nuvele.

Confrății dela „Luceafărul” au deschis, în același timp, și un fel de plebiscit: cititorii să-și spună păreri asupra nuvelor mai bune publicate.

Și-au și spus părerea unii și alții, ear dl Oct. C. Tăslăuanu, zelosul redactor, face următoarele observațiuni:

„Cititorii noștri, neavînd încredere, — poate — în serioșitatea concursului nostru, pătîțî fiind cu astfel de premii literare, n'au participat la vot, de cît într'un număr foarte restrîns. Bărbații noștri cu greutate cari abonează revista — și probabil o și citesc — au ramas în pasivitate, în cea mai mare parte. Generația mai tină, doamnele și domnișoarele au votat mai cu sîrguință.

„Presa de aici și de dincolo asemenea a tăcut aproape unanim. Chiar și „Sămănătorul”.

„Trebuie să fim însă mulțumiți și cu acest început, fiindcă puterile noastre sunt prea modeste pentru a ne putea păuna cu o adevărată mișcare literară, ear fără de aceasta interesul față de tot ce cade în afară de preocupările zilnice, și desigur mai rentabile, e dispărent. De acest interes e prin urmare împătîșită și revista noastră, care nu vorbește de cît inimii și minții capabile de a se încălzi de emoții artistice. Ear cu această flamură, la noi, lupta e grea.

„Noi însă din capul locului ne-am dat bine seama de cărările ce ne așteaptă, de aceea fără popas, cu gândul la vremuri mai bune, răzbîm înainte.

„În numărul viitor vom publica un nou premiu pentru cea mai bună poezie”.

Spaimă ori perversitate?

«Budapesti Hirlap» (dela 24 c.) scrie următoarele:

«Carte oprită. Organul ordinaţiunilor poştale şi telefonului maghiaro-regeşti în numărul său din urmă publică următorul ordin:

«Românii din statul ungar» se opreşte prin ordinul Nr. 9101. *Românii din statul ungar*, op apărut în Bucureşti, România, anul 1904 şi scris în limba română de Ioan Russu Şirianu, este prin aceasta oprit de pe teritoriul coroanei statului ungar şi oficiile poştale sunt invitate a-l trata ca pe cărţile oprite, detragându-i-se şi debitul poştal.

«Ioan Russu Şirianu, nou alesul deputat naţionalist al cercului Chişineu a scris voluminoasă carte — de 330 pagini — înainte de alegerile generale şi a tipărit-o în Bucureşti. Cartea aceasta, care tratează despre relaţiunile numerice, confesionale, culturale, familiare şi administrative, tratează totul din punct de vedere ultraist şi vorbeşte cu ură de tot ce este maghiar. Scopul ei este să aţâţe ura în potruva Ungurilor.

«Cartea asta a lui Russu este în strînsă legătură cu mişcarea recentă de activitate a Românilor extremişti. Ziarele din România au scris coloane întregi despre această carte şi pe autorul ei l-au presintat ca pe unul dintre deşteptătorii vieţii politice române şi ca pe ante-luptător al cauzei române.

În acelaş sens scriu şi celelalte ziare maghiare. Astfel «Egyetértés» scrie că peste tot: «În scrierile sale autorul se conduce de cea mai fanatică ură faţă de tot ce este maghiar». Cât despre «M. Szó», în numărul său dela 24 c. se ocupă pe o pagină întreagă şi scrie câte sfruntate neadevăruri toate despre cartea d-lui Russu-Şirianu.

Adevărul este însă, că în lucrarea sa dl Russu se sprigineşte îndeosebi pe date statistice *oficioase*, care înţelegem că nu plac soviniştilor, dar' de aici nu rezultă că trebuie să se facă de rîs crăiasca direcţie poştală.

Ori e pur şi simplu perversitate la mijloc?

Astfel deschise concursurile: în cadre modeste, dar potrivite stărilor noastre culturale, avem şi noi speranţa, că după fiecare concurs cititorii «Luceafărului» se vor desfăta citind fie nuvele, fie poezii scrise cu simţ şi pricepere, ceea-ce va fi nu numai spre edificarea publicului, dar şi a literaturii româneşti.

PORTUL ROMÂNESC*)

Românul cel cuminte
Poartă cioareci şi peptar
Şi opinci poartă 'n picioare
Şi la brâu poartă şerpar.
Şi căciulă poartă în cap
Ear pe umeri poartă strai:
Când e zi de sârbătoare,
Satu 'ntreg e în alai!
Româncuţa cea isteasă
Poartă ie şi cojoc;
Când o vâd împodobită
Şi străinii stau pe loc
Ea-l dedată la răsboi.
Să aleagă şi să ţese
Şi să ridă de ac-lea,
Ce să îmbrace în mătăasă!
Românaşi şi Româncuţe
Vot puteţi să fiţi făloşi
De-acei port frumos şi bun
Moştenit dela strămoşi;
Pe acela nici odată,
Să l schimbaţi cu port străin.
Limbaş portul şi credinţa
Mai presus să le iubim!

*) Specimen din o dragută cărţuie de poezii a d-nului Iosif Stanca, care nu peste mult va apărea.

CRIZA.

Prânz la palat.

Joi a fost prânz la palat, la care au participat treizeci şi opt de persoane. Dintre politicieni au luat parte: contele Tisza István, Hieronymi Károly, Plósz Sándor, Wekerle Sándor, Erdély Sándor, Jakabffy Imbre, Nagy Ferencz, Bartha Ödön, Krasznay Ferencz, Szalay László şi Csernoch János, apoi dignităţi militare.

Majestatea Sa a stat între contele Tisza şi Wekerle. S'a remarcat indispoziţia ce-l şedea pe faţă.

După prânz s'a ținut cerce.

Majestatea Sa a avut pentru fiecare oaspe al său un cuvânt-două.

Politica n'a atins-o însă, de cât cu o frază, zicând:

— *Trăim vremuri triste! Este serioasă situaţia!*

Dispoziţia în partidul liberal.

Seara în partidul liberal au fost mulţi deputaţi. Cei ce-au luat parte la prânz, au fost toţi de faţă.

S'a vorbit în partid despre vestea că, foştii apponyişti ar ţineă conventicule la locuinţa lui Szentiványi Arpád şi că voesc să iase din partid.

Un jurnalist întrebând pe Szentiványi despre vestea aceasta, i-a răspuns:

— Vestea despre ieşirea mea din partid deocamdată nu e actuală. Dar e fapt că dacă se va încerca vre-o deslegare a crizei în mod anticonstituţional, părăsesc partidul şi probabil nu singur.

Wekerle în audienţă.

Eri Wekerle a fost primit în audienţă şi faptul acesta a atras toate combinaţiunile în jurul persoanei sale. S'a dovedit însă mai în urmă, că Majestatea Sa nu i-a dat nici o încredinţare pozitivă.

El însuşi s'a declarat despre audienţă cătră un jurnalist astfel:

— Majestatea Sa a recurs din nou la opiniunea mea cu privire la situaţie.

— Aţi primit Escelenţă încredinţare pentru a lua în mână firul deslegării?

— N'am căpătat nici o încredinţare şi fi liniştit nici nu voiu căpăta.

— Coincid părerile D-Voastre cu ale contelui Andrassy?

— Nu le cunosc pe ale lui Andrassy. Eu n'am vorbit decât despre ale mele. Altcceva n'am de spus.

Posteaque...

Lucruri nesigure, caşi mai nainte. Mişcarea «Los von Ungarn» ia în Austria tot mai mari proporţii.

Apelul ministrului de honvezi.

Ministrul de honvezi într'un apel adresat vicişpanului comitatului nostru face apel cătră tinerii, cari voesc să între în şcoala reală superioară honveziască din Sopron şi în Academia Ludoviceană. În prima se primesc 50, în a doua 62 tineri, parte gratuit, parte cu plată scăzută, ori ca bursierii vr'unei fundaţiuni.

Anul şcolar se începe la şcoala reală în 1 Septembrie, iar la Academie în 21 Septembrie. În şcoala reală sunt vacante 20 posturi gratuite, 25 burse şi 5, unele cu plata de jumătate, altele cu plata întreagă; în Academie sunt 5 posturi gratuite vacante, 29 burse şi 28, parte cu jumătate plata, parte cu plata întreagă.

Condiţiile de primire sunt următoarele: Atestat despre aceea, că eşti cetăţean ungar. 2) Testimoniu, că eşti corporalmente

apt pentru cariera militară. 3) Cunoaştere anumite şi adecă a) pentru şcoala reală de honvezi atestat cumcă al v'at cu succes clasa a patra a vr'unei medii, b) la Academie se cere absol de clasa VIII. a şcoalei medii. 4) Bună morală. 5) Vîrsta a) la şcoala reală 14—16. b) la Academie 17—20 ceea-ce trebuie dovedit cu atestat de ori de naştere. 6) Dacă cineva vre unde se plăteşte a lunii, părinţii trebuie documenteze, că pot suporta cheltuiel. De concurează cineva la loc împreună bursă trebuie să corăspundă cerinţelor plomei fundaţionale.

Rugările au să fie înaintate, până la 15 Martie n.

Alegerea de vicişpan din comitatul Timiş

În comitatul vecin al Timişorii este postul de vicişpan, care se va împlini curând. Dată fiind importanţa mare a acestui post de prim oficial al comitatului, prezental, ca publicul comitatului să se intereseze şi să cumpenească bine persoanele posibile combinaţie.

Căci nicăiri ca în comitatul Timişor roarea administrativă n'a fost practică scară mai întinsă. Dar nici stări mai de rlate ca acolo nu sunt. Am publicat în nrul nostru de ieri lista de conduită a candidaţilor, a actualului protonotar vicişpan. Când o citeşti stai uimit, şi nu-ţi vine să-ţi crezi ochilor. Suntem în comitatul Timişor în aceeaş țeară? Să cu leaşi legi? Ce societate de oameni poate unde păcatul a căpătat atîta drept de ce De unde-şi ia domnul acesta curagiu să s'aspire încă la alte posturi?

Dar ceilalţi candidaţi sunt oare mai Unul e Mayer Károly, care pîfugat din deputăia dela Ciacova a candidat în rîndul urmă la Becicherecul-mic. Fiind însă trîntit, «prieteni» se simt obligaţi să nu fără pîne. Şi încă pîne bună, albă, căci nul" cu de aceasta e obicînit. Bun pentru postul de vicişpan. Secătura mai n'are nici chiar comitatul Timişor. Om toată viaţa în cu uşorul şi-a petrecut merit n'are de cât prietenia protei Puti facutu-s'a şi acum la alegere luntre şi să-l scoată deputat, împotriva candidaturii. Colegi demni.

Maî este şi un al treilea Darabancu cu numele, un Român renegat. E fiscu tatului. Prototipul ştreberului. Acesta mai bine exploata situaţiile nevoieş de tat. A nimerit un val, care l'a aruncat la Acum... spre vicişpanie.

Eată «sfînxi» pentru cari cele trei de interese personale din congregaţie mîntă, s'ajungă fiecare cu el sau la în Români cari fac peste 1/4 al locuitorilor comitat n'au reprezentanţi în congregaţie singur, protopopul Pepa, face muncă de Sîc ceilalţi: Hamzea din Lipova şi Putici de mîsoara, sunt unelte oarbe în mîinile sîrii. Cu aşa prospecte privesc deci alegerea de vicişpan ce s'apropie.

Scrisoare din Sibiu.

— Conferinţe publice. — Concertul reunităre musicală. — Pregătiri pentru iubileul reunităre

— 23 Martie
Doctorul Beu — despre Alexandru şi lăta patru vorbe cari ascund în sîr treaga signatură şi diagnoză, ca să nu ceva a conferinţelor publice, aranjate sub despărţământului sibiian al Asociaţiunii. Nu ne osîndi Doamne, dar «dificil pie satiram non scribere» une-ori despre ce sublim lucru.

Nu vrem, Doamne păzeşte, să luăm şert frumoasă ideie a conferinţelor. Zevă ce nu recunoaşte importanţa acestor conţinuturi. Închinăm deci despărţământului sibiian întreg prinosul de recunoştinţă pentru bun ce şi l-a pus de a munci ceva, de la cale ceva folositor pentru obştea mîna.

Dar chipul, cum să aranjeze aceste conferențe, și materialul ce ni-se îmbie acolo, și haina care să îmbrace acel material, — nu ne mulțumesc și nu ni-se par din pricepere estetica vorite și priceperii estetice a publicului acesate.

Conferențele acestea se fac mai mult în anul lelii, pentru fascinarea lumii.

Să ne aducem aminte ce s'a făcut în anul trecut. Ni-s'au prezentat vr'o 5—6 conferențe, care abia 2—3 putem zice că au purtat sine oare-care simburile din care se încolțiască inimile și mințile publicului interesul și rodul menționat prin aceste conferențe. Restul a fost blabla; teme școlare, subiecte banale și răstăpate de vremuri, scuturate din mână sau amputate fără moleculă de judecată individuală, tratate cu un studiu și aparat care nici școlărilor nu-l putem numi. Nimic original, nici o nouă care să ne încălzească.

Pățimim grozav de sărăcia duhului, de lipsa tăriei și nu ne place să ne opintim mințile.

Calicia de spirit inventiv, se pare că ne lipsește și la conferențele din anul acesta.

Nu tăgăduim: dl Dr. Beu e destul de limpede la cap. În prelegerea sa din 19 l. c. ne-a prezentat, despre poezia eroică, a lui Alexandru, un studiu destul de bine sistematizat și bine roșit. A vorbit cu logică și într-o bună limbă românească. Dar, pentru Dumnezeu, noi cu sistem pe Dr. Beu ca pe un om „universal”, reșut în toate. Dumniașă face politică financiară, face politică economică, face literatură, paremi-să, să ocupe și cu medicina. Ei, bine, medic. Beu n'a găsit în acea vastă „terra incognita”, care se numește medicină, un colțisor interes și vrednic de descoperit dornicelor noastre minți, atât de laice, în treburi de ale științei? Despre *higiena publică*, despre *atâtea boale*, de care nimeni nu poate să nu vorbească, nu putea oare vorbi Dr. Beu mai cu competență decât făcând apologia lui Alexandru, ori și cum, mai bine să potrivea în gura profesor de literatură de pildă.

O vorbă ca o sută. Conferențele acestea vor izbucni până când domniile conferențiarilor vor face chestii de ambiție din ele și nu-și vor ține de datorie a prezenta publicului lucrări corespunzătoare gustului și prețurilor lui.

Cerem deci deosebită grijă la alegerea și prezentarea temelor. Viața publică românească are destul de bogată în subiecte asupra cărora se poate discuta. Cerem deci și teme mai actuale, mai empirice. Și cerem ca aceste prelegeri să aibă oarecare studiu; în ele să vedem lucrând originalitatea, din ele să țighească idei și directive pentru viață. Iar investimântul, limba și construirea încă să nu fie de oarecare să fim nevoiți a pleca capetele când o vorbim.

Reuniunea română de muzică de aici a avut Mercuri în 22 l. c., *concert*.

În vederea festivităților jubilară ce sunt în anul acesta, și despre care se va vorbi mai la vale, concertul acesta a fost de un calibru mai modest. Cântat vr'o 6 piese corale, mai mult de autorilor noștri naționali (N. Popovici, Dima, etc.), care toate au făcut efect una ca corul grandios, ansamblul minunat, dispoziția, stăpânirea de sine a cântăreților, vociile joase ca clopotele de argint, — toate ni-au plăcut inimile, ni-au înălțat sufletele.

Un punct de forță al concertului a fost cântatul „Benedictus” din „Requiem” de Mozart, care au brălat: la soprană, noua noastră locuitor sibiiană, d-na Lucia Cosma; la alt d-na Medean, cu vocea-l limpede; la tenor dl Dr. V. Cioban, cu glasul-l puș și melodios.

Sub punctul 5 ne-a delectat dl I. Crișan, cu piese, bariton solo, de Mendelssohn și Schaeffer, iar la punctul 7 cu profesorul I. Schaeffer, cu piese frumoase la pian.

Restul punctelor din program — adică 5 — au fost rezervate toate doamnei Lucia Cosma, așa că concertul acesta cu drept cuvânt putea înregistra la catastiv sub firma de „concert Lucia Cosma”. Lăudăm vocea curată, mai puternică, dar flexibilă, a d-nei Cosma în tehnica, siguranța, legeritatea cu care precum și respicată pronunțare a cuvintelor. Lăudăm însă mai presus de toate soli-

citudinea și dragostea cu care ține d-na Cosma la Reuniunea noastră. Domnia-sa a cântat la concertul de an, a cântat la concertul de acum 6 piese, va cânta și la jubileu rolul de forță din opera „Moș Ciocârlan”, și poate va cânta și la concertul de atunci vre-o 5—6 puncte. Suntem cu grațitudine timișorenilor care ni-au hărăzit nouă pe d-na Cosma. Felicităm Reuniunea de muzică pentru că a înălțat pe d-na Cosma la rangul de *prima-donă* a ei. Și îndeosebi admirăm pe amabilele noastre sopraniste și altiste de baștină, pentru răbdarea și abnegația cu care muncesc întreg anul, și pentru delicata prevenire cu care sunt față de străine când vorba e de a se cere rodul muncii duminilor de preste an . . .

Sau doară Reuniunea asta nu e a sibiienilor și nu e creată pentru validitatea voinței, dacă nu a vocii, membrilor ei?

Precum am semnalat mai sus, Reuniunea de muzică de aici, s'a așternut pe muncă, pentru ca să serbeze în anul acesta jubileul existenței sale de un pătrar de veac. (Acest pătrar de veac, ce-l drept, a trecut înainte cu vr'o 3 ani, — dar nu cercetăm motivele întârzierii jubileului).

Praznicul jubileului e fixat pe ziua de Ispas, (8 Iun.) și festivitățile planuite pentru acest prilej sunt următoarele:

1. Joi, înainte de amiază, să va da un *festiv*, la care se va cânta prima piesă care a cântat-o Reuniunea la înființare; va urma un cuvânt festiv și la sfârșit o piesă clasică „*Salvum fac regem*” de Dima.

2. În aceeași zi sara să va da *concert*. Să va popici în trecutul Reuniunii, se vor culege floricelele, cântările naționale mai alese și să vor prezenta într-un buchet publicului, drept dovadă despre ceea-ce Reuniunea a făcut în a sa viață, și drept recunoștință față de bărbatul care temelie au pus și mu-tă osteneală au jertfit pentru mărirea de azi a Reuniunii.

3. Vineri sara vom produce ceva mai artistic, mai clasic. Vom reprezenta opera „*Moș Ciocârlan*” de Flondor. Va fi aceasta o măreață încoronare a festivităților jubilară.

Nu ne îndoim că oblăduitorii Reuniunii își vor pune toate forțele și toată ambiția ca acest praznic jubilar să izbutească în chip grandios și vrednic de numele și gloria celei dintâi Reuniuni române de muzică din patriă.

Florica.

Asediul din Boroșineu.

Ieri am arătat cum să face din furatul unei sticle de rachiu hoție mare. Tot ieri aduseră foile din Arad nouă năzdrăvanii despre Boroșineu: A ars toate olatele și nutrețul cel scump al proprietarului Petcovici din hotarul Boroșineului.

Husarii au întreprins și s'a localizat focul. Ceretarea a aflat urme neîndoioase, că focul s'a iscat de mână tăciunară. Așa scrie „*Aradi Közlöny*”; iar „*Arad és Vidéke*” pune corupția poporului în cărua preoțimii și a învățătorimii. În satul M. zice, că preotul a făcut tovarășie de cărcimărit cu câți-va țărani și chiar preotul măsură băutura. Așa, — zice „*Arad és Vidéke*” — corupe preoțimea și învățătorimea pe popor.

Faptul e, că dl Petrovici, tocmai venia la Boroșineu, cu căruța, când husarii plecați să caute focul, anunțat de organele administrative, îl opresc în drum și-l întreabă, că unde-i pusta lui Petrovici. Acesta le răspunde: pustă n'are nici un Petrovici pe aici, dar am eu Petcovici. Așa aflară husarii, că vorbesc cu păgubașii la care erau trimiși. Acesta le spune apoi, că nici pomană nu e de foc la el, ci ca și de alte-ori a aprins frunzișul de pe drumuri, fără nici o intenție rea. Asta-i focul cel mare din „*Aradi Közlöny*” potolit de husari și la care se află urme neîndoioase de aprindere, drept dovadă, că a fost lipsă de husari în Boroșineu.

Al doilea caz încă e evident: în careva comună din cercul Boroșineului se va fi în-

ființat reuniune de conzum și acum arându-l face intrigă contra preotului, care și-a permis bagseama a forma o societate de conzum să scape poporul din ghiarele lui Itigleben. Altfel nu ne putem închipui faptul. Altfel în cercul Boroșineului nici nu e de cât Mânereul cu inițiala M. și în Mânereu de prezent nici preot nu este.

Este evident că o mână păcătoasă lucrează să denatureze lucrurile, ca să terorizeze poporul. Cerem dela inteligența noastră din Boroșineu și jur ezacte informațiuni despre afacerile de acolo și special să ne dea deslușiri asupra comunicatelor false ce se fac în foile străine. Și apoi de, reprezentanța comunală să se ocupe cu afacerea și dacă află vr'o nedreptățire la mijloc, să remonstreze, căci nu-i ușor a țineă cătane pe asta vreme.

Războiul ruso-japonez.

Situația armatei ruse.

— 25 Martie

London. Lui „*Daily Telegraph*” i-se anunță din Tokio, că spre sud dela Ciangciun nu mai e nici un Rus. Rușii se concentrează la Ciangciun și Chirin și-si fac acolo fortificații.

London. Din Carbin se trimite la Petersburg vestea: Kuropatkin în 20 l. c. s'a dus la avantgardă. O parte din locuitorii Carbinului fug spre nord.

Paris. Lui „*Echo de Paris*” i se telegrafează din Petersburg:

Posițiile ruse de lângă Sungari după părerea cercurilor înalte militare sunt cu mult mai puternice, de cât acelea, ce le-au avut până acuma Rușii. Sunt pe o întindere de 130 de verste și spre apărarea lor trebuiesc 250.000 de oameni. Cu atâtea armate de pe celalalt mal se poate împiedica înaintarea dușmanului.

Trupele trebuincioase pentru paza țărilor au sosit deja. Afară de rămășițele trupelor, ce se retrag, vor mai întâlni aici Japonezii trupele auxiliare concentrate în Carbin și pe acelea, ce-s pe drum. Alimentarea armatelor e în ordine și nu mai dă nimăru nici un motiv de grijă.

Generalul Linevici conduce retragerea cu cea mai mare perspicacitate. El însuși e cu statul său maior la 160 verste din jos de Sungari. Ariergarda rusă de câteva zile n'a avut de a face decât cu cavalerie dușmană. Se vede, că Japonezii au încetat cu urmărirea. Linevici a terminat reorganizarea armatei; statul maior l-a diminuat foarte.

Urmărirea Rușilor.

Tokio. Trupele urmăritoare în 12 ajunseseră la 20 mile spre nord de Cantun. Trupe puternice dușmane în disordine se retrag de-alungul liniei ferate.

Armatele japoneze.

London. Lui „*Morning Post*” i-se telegrafează din Tokio, că înaintarea armatelor japoneze după lupta dela Mukden se întâmplă deopotrivă de iute. Armata principală înaintază în patru coloane, donăcătră apus una spre răsărit avint drept basă de operație comună calea ferată. Armata a patra, care se străduiește a ajunge în Kirin a ajuns deja Tibuntu cu avantgarda. Grosul armatei, ce s'a pornit contra Vladivostocului, e pe cale și se concentrează în jurul lui Tilcinan și Capusan.

Cavaleria japoneză a ajuns deja la riul Tumen, dar de dușman n'a dat încă.

London. În luptele dela Mukden au fost făcuți prizonieri mai mult de 40.000 Ruși. Japonezii au pierdut 50.000 oameni.

Listele electorale.

Atragem luarea aminte a celor îndreptățiți de a fi trecuți în listele electorale, că în curînd se vor prezenta comisiunile alese din partea comitetelor centrale comitatense în comunele lor, ca să vadă și cerceteze listele alegătorilor, ștergînd din ele pe cei-ce și-au pierdut dreptul și trecînd în ele pe cei-ce n'au fost trecuți pînă acum.

Listele cari se compun în anul acesta vor fi bune pentru alegerile ce s'ar face în anul 1906. Intrați în politica de activitate, e de datorința noastră să grijim, ca nici un Român cu drept de vot să nu fie lăsat afară din liste.

Facem deci apel călduros la toți Românii cu drept de a fi luați în liste, dar' mai ales la Românii din comitatul Aradului, ca să se ducă la termenul care va fi publicat în comunele lor, în fața comisiunii, și să ceară să fie trecuți în listă.

Fruntașii noștri de la sate apoi meargă asemenea în fața comisiunii, pentru a-i controla lucrările, grijind să nu fie trecut nimeni pe nedrept în liste.

În înțelesul legii, alegător poate fi tot cetățeanul statului ungar, care a împlinit 20 de ani, și nu stă sub tutorat, sub curatelă ori sub stăpîn.

Nu pot fi alegători militarii cari sunt în serviciu activ, finanții și jandarmi, nici cei-ce se țin de poliția comună și comitatensă (hai-duci și plăieși) și în sfîrșit cei-ce se află în concurs.

Intru cît apoi cetățeanul nu cade sub opreliștele de mai sus, censul (măsura de dare) care îi dă dreptul de alegător, este următorul:

1. În puterea §-ului 2 al legii din 1874 art. XXXIII, toți aceia cari pe temeiul dreptului vechiu (de mai înainte de acel an) au fost luați în o listă electorală dela 1848 pînă 1862, întru cît mai trăesc și pot adeveri că au fost în o listă de acelea vechi, au dreptul și acum. Aceștia pot fi alegători numai în cercul în care locuiesc. Cei cu drept de acest fel (dreptul vechiu), pot fi alegători atît în părțile ungare cît și în cele ardelen.

2. În părțile ungurene temeiul dreptului de alegător este, ca să ai moșie cel puțin $\frac{1}{4}$ și în o sesiune urbanială. Fînd-că în Ardeal singur Zarandul are și el drepturile de alegător pe temeiul legii ungurene, pentru părțile Zarandene ca $\frac{1}{4}$ din sesiunea urbanială se socotesc 8 jugăre de pămînt (de 1200 m. pătrați jugărul).

3. În orașele libere regești, cum și în cele cu magistrat fără privire la aceea, de cad ele în Ungaria ori în Transilvania, are drept de vot acela, care el singur, ori împreună cu nevasta sau cu copiii săi minoreni:

a) are o casă cu cel puțin 3 încăperi (3 odăi de locuit), cari sunt puse la dare de casă, chiar și dacă deocamdată casa este scutită de dare. Darea aceasta face cel puțin 10 cor.

b) are (tot la orașe) drept acela, care are pămînt pus la dare după venit curat catastral de cel puțin 32 cor., adică cel ce plătește dare curată de pămînt 8 cor. 16 fil.;

c) afară de aceștia au, la orașe, drept toți neguțătorii, întreprinzătorii și măestrii, etc., dacă plătesc dare de venit clasa III., cel puțin 21 coroane.

4. În părțile ardelen au drept de alegător, prin comunele mici și mari (la sate), aceia, cari:

a) plătesc dare curată de pămînt 35 cor. 88 fil.;

b) cari pe lângă 1 cor. 60 fil. dare de casă, plătesc și 34 cor. 10 fil. dare curată de pămînt

c) cari pe lângă cel puțin 4 cor. dare de casă, plătesc și 31 cor. 11 fil. dare directă de pămînt.

Dacă cineva plătește dări în mai multe comune, i-se numără toată darea laolaltă, și dacă atinge măsura (censul) are drept de vot;

d) aceia cari la sate plătesc dare după un venit de pămînt sau de casă, ori și cu cea de

cl. III. laolaltă, de cel puțin 210 cor. au drept de vot.

5. Atît în părțile transilvănene cît și în cele ungurene, în orașe și sate, au drept de vot aceia, cari

a) singuri ori împreună cu nevasta sau cu copiii minoreni au casă pusă la dare de chirie după 210 cor. În orașe și comune unde nu toate casele sunt supuse dării de chirie se plătește după 210 cor. chirie, 23 cor. 52 fil. dare directă. În celelalte orașe și comune, (unde toate casele sunt puse și la acest fel de dare) acolo darea aceasta trebuie să fie cel puțin de 33 cor. 95 fil.;

b) și în Ardeal și în Ungaria, în orașe și sate, au drept de vot aceia, cari conform punctului de mai sus, au atîta pămînt, ori au un capital care le aduce venit de 210 cor. pe an, și după aceste isvoare de venit deosebite, ori după ele împreună, sunt puși la dare de venit după 210 cor. În înțelesul acestei rînduiri a legii, luînd în socotină că darea de pămînt este $20 \frac{1}{8}\%$ a venitului catastral, alegător poate fi acela, care după pămîntul său, al nevastei și al copiilor minoreni, la olaltă socotit, plătește cel puțin 53 cor. 55 fil. dare de pămînt. Dacă cineva plătește după un venit de 210 cor. dare de rentă (după capital de bani gata), atunci luînd în socoteală, că darea de rentă face 10% a venitului, pentru a fi alegător numai pe temeiul venitului după capital trebuie să plătească respectivul cel puțin 21 cor. dare de rentă (Tökekamatadó).

Darea de rentă și de pămînt împreună însă dă dreptul de alegător, dacă venitul total pus la dare se urcă la 210 cor. anual.

c) toți neguțătorii, crâșmarii, întreprinzătorii, etc., atît în Ardeal cît și în Ungaria, la orașe și la sate, cari plătesc cel puțin 21 cor. dare de venit cl. III., au drept de vot. În comune mici și mari sunt alegători acei măestri cari plătesc dare după o calfă. Acești măestri plătesc darea de venit cl. I. și anume, capul familiei plătește o dare dela 10 - 24 cor., iar după fie-care calfă 4 - 8 cor.;

d) slujbașii de stat, de comitat și comunali, cari după un venit de 1000 cor. plătesc dare de venit clasa a patra, sunt alegători. Această dare după 1000 cor. este 10 cor. Funcționarilor privați, adică aceia cari nu s'ar statului, comitatului, comunei, au drept de vot dacă plătesc dare de venit cl. a IV-a 18 cor., adică după salariu de 1400 cor.

6. Fără privire la venit au drept de vot membrii „Academiei maghiare“ de știință, profesorii, toți cari au diploma de doctor, avocații, notarii, apotecarii, agronomii, silvicultorii, inginerii de mine, preoții capelanii, notarii comunali și învățătorii. Profesorii, învățătorii, notarii și preoții, însă numai atunci pot fi alegători, dacă sunt aleși ca atari sau numiți după lege. Diploma de notariu singură, fără ca cel-ce o are să fie ales de notariu undeva, nu dă drept de vot, tot așa și diploma de învățătoriu și de preot.

Aceia cari întrunesc una din recerînțele acestea de a fi alegători, dacă nu au fost încă luați în listă pînă acum, meargă anul acesta în fața comisiunii de conscriere, când vor afla că e în oomuna lor, și ducînd cu sine documentele de lipsă, grijască să nu fie lăsați afară.

Dare de seamă și mulțamita publică.

Subsemnații — sub influința împrejurărilor — ne-am văzut îndemnați a deschide o colecție, cu scopul de a prevedea cu vestiminte și recușite de învățămînt, elevii lipsiți și săraci, dela școalele noastre confesionale gr.-ort. române din Buteni — a cărei rezultat îmbucurător îl prezentăm în următoarele:

Rev. Domn Ioan Georgia protopop (Buteni) 10 cor., Dr. Aurel Grozda, avocat (Buteni) 20 cor., Emil P. Grozda rig. în drept (Buteni) 10 cor., Iuliu Bodea, paroch (Buteni) 4 cor., Ioan

Cosma, paroch (Buteni) 4 cor., Gheorghe Păntur orfanal (Buteni) 2 cor., Gligor Freuț (Buteni) 2 cor., Andreiu Șandru, inv. (Obârșbească) 2 cor., Traian I. Magier, paroch (Căcărău) 1 cor., Romul Rațiu, paroch (Căcărău) 1 cor., Ioan Titu, inv. (Neagra) 1 cor., Arc Crâșnic, paroch gr.-cath. (Buteni) 1 cor., Co Lazar, paroch (Almaș) 1 cor., Arcadie Caciuc (Cil) 1 cor., Lazar Oprea, paroch (Chisindia) 1 cor., Ioan Coloja (Buteni) 80 fileri, Nicolae canl, inv. (Bodești) 60 fileri, Cornel Novac, (Almaș) 50 fileri, Ioan Borlea, inv. (Cuedin) 40 fileri, Vasile Doncea (Buteni) 40 fileri, Gheo Farcaș, (Buteni) 40 fil., Gheorghe Luștea, (Buteni) 40 fil., Ignat Budiu tinăr, (Buteni) 80 Petru Doncea, (Buteni) 40 fil., Petru Draga, (Buteni) 1 cor., Stefan Stan paroh, (Văsoaia) 40 Lazar Dobreiu, (Revetiș) 20 fil., Petru Pă (Voivodeni) 20 fil., Petru Ardelean, (Nădă) 10 fil., Aurel Rocsin, (Cil) 20 fil., Mitra Luș (Buteni), 20 fil., Ioan Ghiura, (Buteni) 20 fil., tru Fica, 20 fil., Nicolae Lerinț, (Buteni) 30 Petru Papp, (Buteni) 20 fil., Iulius Faur, (B) 20 fil., Mitru Fica, (Buteni) 20 fil., Mihailu Luș (Buteni) 20 fil., Vasile Olariu, (Buteni) 20 fil., tru Ruja, (Buteni) 20 fil.

Cînd facem aceasta dare de samă multă și pe această cale tuturor maritimșilor cu buitori rugînd pe Dumnezeu, ca jertfa adusă altarul școalei confesionale să li-o resplice cu prisosință.

Suma încassată împreună cu contribuțiile subsemnaților (cîte 5—6 cor. fiecare) — face cor. 90 fileri; — din care sumă, pe vestiminte și recușitele deja distribuite s'a spesat 70 cor.

Restul de 8 cor. 90 fil. împreună cu cele eventual să va mai colecta de acum înainte (acestea încă se vor cuita pe calea publică) se va folosi pentru a remunera la finea școlară, elevii mai diligenți și a prevedea necesități — în anul viitor cu recușitele necesare. Buteni, la 18 Martie n. 1905.

Constanța Muntean,
Învățătoare.

Petru Păntur,
Învățător.

Ioan Roșu,
Învățător.

Moartea lui Iules Verne

A dispărut una din figurile cele mai cele mai plăcute ale literaturii franceze. Dintre noi știu franțuzește vor fi cetit în curioșitățile frumoasele-i povestiri, iar cei știu, au cetit de bună seamă „Castelul Carpaților“ în frumoasa traducere a d-lui Onișor. Iules s'a mutat la cele eterne.

El a fost poet și savant; povestirile distrează, dar sunt și instructive. În mod amestecat cunoștințe de științe naturale și povestirile-i interesante, așa că sufletul cetitorului era purtat pe aripa fantasiei în imperiul științei.

Romanele, povestirile lui au fost foarte tite. El a murit; numele însă i l'a făcut autor multimea de volume, ce vor mai încă multe generații. Cu drept a putea ca și Horatius: *non omnis moriar* (nu voi de tot).

S'a născut în 8 Februarie, 1828 în Digne a studiat dreptul la Paris; dar o curioșitate firească l-a atras dela început spre științele naturale și s'a desăvîrșit această înclinație. Faptul, că științele naturale au fost popolate de el în formă de roman. Primu-i op: *Le ballon* a cucerit într-atît inimile, că de atunci colo numai cu aceasta s'a ocupat.

Ideile fundamentale ale romanelor luate din domeniul științei, dar sunt arătate într-o feerie așa de fantastică, că devin ficțiuni cendendale, cari înving ori-ce pedecă.

Și era un spirit inventiv. Multe proiecte arătat el, cari apoi a chinuit mintea multor învățătorilor.

Operile lui merită să le cunoască toată lumea; de aceea cu regret trebuie să constatăm, că la noi numai „Castelul Carpaților“ a fost cunoscut. Căți din noi îl vor fi cetit?

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv* dela magazinul de stote pentru domni, unde se poate economiza 35%.

1. — Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brunn.

504

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

SPECIAL

STOFE EN

COLORE

PENTRU

NOUȚĂȚI.

ARAD, 25 Martie 1905.

— **Hirotesire.** Părintele Mihai Lucuța a astăzi hirotesit întru protopresbiter pe tracșierul. Felicitările noastre.

— **Ministrul justiției** a respins cererea lui Vány; deci el nu va fi pus pe picior liber.

— **Instalare de preot.** Dl preot Aron Moise comuna Silagiu — protopop. Buziaș — a fost instalat în mod solemn în postul său la 6 Martie, a. e. v. prin P. On. Dl Ioan Pepa protopresb. al județului.

— **Botezul de foc al M. Sale.** În „Extra-“ din Viena un oficer în pensie publică P. Miniscente din războiul purtat în 1848 în Italia, la care a luat parte și tânărul arhiduce Francisc Iosif, împăratul și regele de acum al Austriei. Botezul de foc l. primit M. Sa în 6 Martie 1848 în lupta dela Santa-Lucia, ca comandant al regimentului de infanterie Nr. 52, la care titular era arhiducele Francisc Carol, fratele M. Sale. Descriind aceasta luptă istoricului austriac Teuber Oscar zice următoarele: „În cel mai des piovou de gloanțe, acolo unde Maghiarii lui Francisc Carol înaintau fără să aibă putere care să-l oprească, se putea vedea un tânăr nobil, cavaleresc, care călărea unte fără pic de frică. Își îmbărbăta soldații în limba maghiară, iar aceștia îi răspundeau cu frumoase eljen-uri. Tinerul acela era cel mai bărbătos voluntar al armatei italiene, mândria, curajul și viitorul patriei noastre — arhiducele austriac Francisc Iosif“.

Din cele publicate în „Extrablatt“ ziaarele maghiare reproduc partea aceasta — sigur ca argument pentru limba de comandă marșală la regimentele recrutate din Ungaria, care a distinge însă, că alta e limba de comandă alta graiul în care conducătorul nemijlocit al regimentului adresează soldaților săi cuvinte de încurajare. De tot altceva e a se deduce din acest episod al luptei dela Santa-Lucia, anume aceea, că comandantul de regiment și oficerii cari au să fie în nemijlocit contact cu soldații, trebuie să vorbescă limba soldaților.

— **Invitare.** Corul bisericii române din Budapesta și jur are onoare a invita la Seta Muzicală ce o va aranja sub Patronajul Societății Sale dlui dr. Iosif Gall mare proprietar în Lucareț, membru în casa magnaților, președintele comitetului parochial din Budapesta, la Joi, la 17.30 Martie 1905. În sala mică dela clădirea orașenească (Vigadó) din Pesta. Inceputul ore seara. Ofertele de bună voie în favorul corului permanent al corului se primesc cu mulțumire seara la cassă și pe adresa dlui George Iuliescu episcopul parochial (L. Uriu 22) și se citează pe cale ziaristică. Programul seratei va distribui la cassă. După producțiune cină comună la carte. În numele corului: Sebastian Iancu dirigent, Dionise Stoica președinte. Isac Stoica secretar.

— **O nouă facultate filosofică în Ungaria.** În Debretin se scrie: Comisiunea centrală a Universității a decis a înființa în Debretin și o facultate filosofică cu 7 catedre. Pentru trei din aceste catedre au fost deja chemați profesorii Dr. Biro, Dr. K. Fiók și M. Dezsi, pe când pentru celelalte patru catedre se vor face alegeri.

— **Mulțămim publică.** Cu ocaziunea petrecerii populare aranjate de „Reuniunea de cântări din Sasca-Montană“ la 27 Februarie (12 Martie n.) a. e. au binevoit a suprasolvi următorii domni:

Dr. Vasile Meșter 7 cor. 20 fil., Dr. Alex. Sporea 1 cor. 60 fileri, Ioan Murgu 4 cor. 60 fil., George I. Sporea 2 cor., Găvrilă Popoviciu 1 cor. 60 fil., Ilie Gropșianu 1 cor. 60 fil., George Ch. Petru, Carol Banușiu, Mihai Petru, George Stoloianu, Dimitrie Gropșianu, Ioan Croitor jun., Mih. Ielceanu, Maxim Jucu, Alex. Al xandroviciu, Ioan Iancu, Edmund Halter, Petru Bugariu și Ienachie Popovici, câte 60 fileri, Ioan Câmpuriu, 50 fil., Vasile Munteanu 60 fileri, Ștefan Banușiu și Anghel Zabarie 40 fileri, iar Constantin Rogovan, Mihai Lang și Alexandru Băieș câte 20 fil. Venitul curat al petrecerii a fost 64 cor., care s'au alăturat la fondul Reuniunii.

În numele „Reuniunii de cântări și cântări din Sasca-Montană“ mulțămim și pe această cale tuturor domnilor, cari ne-au sprijinit cu această

ocaziune. Sasca-Montană, la 22 Martie n. 1905. Dimitrie Gropșianu, cassarul „Reuniunii“.

— **Taina Crișului.** Din Birsa ni-se aduce știrea, că din Criș a fost scos cadavru lui Teodor Filit, locuitor de acolo. La cap, la ureche erau urme de puternice lovituri de topor. În chestia asta s'a început cercetare.

— **Ungurii inundează America.** În numărul ultim al ziarului american „Imigratorul“ citim următoarele:

„Cu regret experiăm, că numărul imigraților din Ungaria în loc să scadă, ia tot mai mari proporții. Astfel săptămâna trecută 4133 de inși au sosit din Ungaria în portul din New-York. După naționalități 1430 sunt Maghiari, 1654 Slovaci, 729 Șvabi, 262 Croați și 58 Români. Ei au fost dislocați în modul următor: în statul New-York au rămas 100 Maghiari, 85 Slovaci, 67 Șvabi și 16 Croați. În Pennsylvania au mers 343 Maghiari, 412 Slovaci, 180 Șvabi, 32 Croați și 8 Români. În statul Ohio s'au dus 409 Maghiari, 354 Slovaci, 213 Șvabi, 94 Croați și Români. În New-Jersey s'au așezat 121 Maghiari, 248 Slovaci, 132 Croați și 61. Șvabi. În Connecticut s'au dus 167 Maghiari, 36 Slovaci și 39 Șvabi. În West-Virginia 84 Maghiari, 193 Slovaci și 60 Șvabi. În statul Missouri au călătorit 106 Maghiari și 99 Slovaci. În statul Illinois s'au așezat 82 Maghiari, 99 Slovaci și 66 Șvabi. În statul Michigan s'au dus 43 Maghiari, 75 Slovaci, 57 Șvabi și 28 Croați. În fine s'au dus în statul Delaware 35 Maghiari și 51 Slovaci“.

— **Neerolog.** În 17 Martie st. n. a. e. și-a dat nobilul suflet în mâinile ziditorului o mamă iubitoare și soție credincioasă Silvia Borlea nasc. Stoica în floarea vieții, adevă în al 23-lea an al vieții și al 7-lea al fetei căsătorii. O deplângere nemângăiatul soț Ioan Borlea inv. În Cuied cu orfanii Leliția și Dimitrie, apoi mamă frați și alte rudeni.

Fie-I țărina ușoară!

— **Cădere păcătoasă.** Acum trei ani firma Pollák Gyula și Pollák Zsigmond aveau o înfloritoare prăvălie de mașini în Arad. Afacerea mergea bine, dar conducerea și procurarea materialului nu era solidă. Prin cădere a păgubit mai mult Götz Ferencz, care dimpreună cu alții au făcut arătare la judecătoria pentru înșelăciune și cădere păcătoasă. A și fost pusă sub acuză fosta firmă; pertractarea ar fi trebuit să se țină Vineri. Pollák și-a justificat absența prin testimoniu medical, la ceea-ce tribunalul a amânat pertractarea.

— **O nouă vorbire a împăratului german.** La banchetul, ce a urmat desvăririi monumentului din Brema al împăratului Frideric a ținut vorbire și împăratul german. A scos în relief meritele împăraților Frideric și Wilhelm I. merite câștigate prin organizarea împărației germane și a adaogat, că pe baza pusă de ei trebuie să se zidească viitorul. Când el a luat frânele guvernului și-a propus, ca într-o cât dela el depinde, să lase să odihnească baionetele și tanurile, să fie însă vecinic gata, ca invidioșii să nu poată conturba dezvoltarea launtrică a țării. Impărația universală, de care a visat el, voiește numai aceea, că Germania să aibă atâtă vază și să inspire temeri ca un vecin liniștit, cinstit și pacinic. Provoacă tinerimea germană să înconjure certele, să se bucure de patrie, așa cum e, să nu tindă după imposibilități, ca poporul german să fie demn de înalta chemare, să fie morală și religioasă.

— **Fete furate.** Duminecă după amiază fetița de 14 ani, Ana a lui Vancsó István din comuna Cifar și Maria Kalina au mers în pădure să strângă viorele. Deodată se iviră înaintea lor doi flăcăi de țigan. Fetele, când i-au văzut, n'au mai putut nici să se miște de frică. Țiganii au luat fetele, le-au dus în pădure la corturile lor, le-au siluit și după-ce le-au legat de fundul cotoroabelor lor și-au strâns toate sdrămțele și s'au cărat de pe acolo. Părinții fetelor speriați au alergat întreagă pădurea după fete și n'au locușetelor țigănești au aflat cărpa uneia. Ca fulgerul le-a venit în minte fapta țiganilor. Au înștiințat jandarmeria, care a găsit caravana țigănească în hotarul comunei Lehoța. Țiganii s'au făcut, că nu știu nimic de fete, dar jandarmii le-au găsit legate de coșul căruțelor lor. Țiganii au spus, că au voit să predea pe fete la o femeie, care le ar fi vândut în străinătate. Hoții au fost arestați.

— **Moartea tragică a unui cântăreț de operă.** Se anunță din Haaga, că vestitul baritonist italian Bellagamba a murit în un hotel de acolo în urma intoxicației cu gaz. Artistul uitase deschis

șurubul dela lampa de gaz și asta l'a costat moartea. Eri ar fi trebuit să predea pe Baiașo.

— **Deraierea trenului express-orient.** Se anunță din Belgrad, că trei vagoane ale trenului express, ce venia din Constantinopol între Belgrad și Topcider au deraiat rupându-se șinile. Nu s'a întâmplat însă nimic călătorilor, fiind-că mașinistul a observat treaba și a oprit la vreme mașina. De se întâmpla lucrul însă numai nițel mai încolo, era primejdie, ca întreg trenul să fie scaldat de apa Savei, ce esundase. Călătorii cu tren separat au fost transportați la Belgrad. Calea ferată însă nu e liberă nici acum.

— **Moartea unui vestit corespondent militar.** În Londra a murit I. A. O'Shea, ziarist, care de multă vreme e o figură impunătoare a presei engleze. Ca om foarte tânăr a luat parte în armata papală la asediul Anconei; a trăit apoi în Paris ca corespondentul unei foi americane. În 1870, când era corespondentul lui Standard a fost și el prins la Metz. De trei ori era să fie împușcat pentru spionaj. În decursul asediului Parisului era în oraș. A luat parte și la războiul carlist. Ca irlandez, ce era, poseda tot humorul nației sale, dar viața îi era viață de bohem. Sărbările alegerii lordmajorului londonez le-a descris pe spatele unui elefant, iar odată din prinsoare a pășit ca clown în circul Astley.

— **Luptă contra imoralității.** Din Bordeaux se scrie, că acolo s'a adunat un congres, ce vrea să ia poziție față de literatura și tablourile imorale. Congresul după o animată discuție a hotărât, că contra răspândirii imoralității trebuie să se ia măsuri juridice. Mai mulți iuriști renumiți au luat parte la discuție.

— **Surprinderea.** Sculptorul parisian Henri Lebusse s'a hotărât odată să și surprindă cu ceva extra-ordinar frumoasa-i dragută, Marieta Sagette angajată în o mare prăvălie de mode. Și-a bătut mult capul, până ce a ajuns la următoarea idee a fabricat din ghips o figură, care samănă foarte bine cu el. Sara a culcat figura în pat întoarsă către perete; iar el s'a retras după o cortină. Marieta a venit cam târziu acasă. Când a văzut că e întunec în odaie, a umbiat numai în vîful picioarelor și încet a aprins un chibrit.

— **Doarme!** — zise cu glas tremurător, căn își îndrepta privirea spre pat.

Lute s'a desbrăcat, a aprins lampa de noapte și a voit să se culce. De oare-ce însă mâna îi tremura nu ia plăcut ei, cum e, a prins-o s'o pu la o parte. Brațul s'a deslăcut ușor de trup. Un tipet sfîșietor eși din peptul fetei și fugi în a colț al odăiei. Tremurând stătu acolo câte-va minute; apoi îmbărbătându-se s'a apropiat și frumos a început să scuture capul prietinu-seu:

— Henri, dragă Henri, deșteaptă-te!

Henri nu s'a deșteptat, dar capul atins s' sfărmat în bucăți. Marieta ca mușcată de șarpe s'a tras îndărăpt și-a început să strige din toa puterile. Sculptorul i-s'a părut, că e de ajuns a eșit la iveală.

Așa-l c'a fost faină surprinderea! — zic rîzînd.

Fata n'a răspuns, ci înfricată s'a apropiat de ușe.

Inebunise.

— **Gorki membru al academiei.** E știu că odată i-au trîntit pe Gorki, când fusese înaintat printre candidați. După informații din Petersburg se vorbește, că acum din nou va fi în comandat marele poet. Nu e sigur că va fi al. Tot de odată se anunță, că în temniță a scris o op cu titlul „În temniță“.

— **Bandă de jefuitori prinsă.** Jefuitorii ficiului de dare dela Zelau și a celui din Cere mari formează o bandă de 11 persoane, toți Ovrei, cu numele Talisman, Rittmann, Morit Weltmann, Vigdorovits, Brichmann, Fuhrman, Mühlstein. Banda se ramifică în Ungaria, Ardeal și Bucovina. G. zda jefuitorilor era Berle Mühlstein din Vatra Dornel (Bucovina). Toți 11 au fost prinși, dar la ei s'au aflat numai 2000 coroane, deși au jefuit numai dela oficiul de dare din Zelau 606.181 coroane, în bani și bărtii de valoare. Banda bine organizată a mai comis următoarele jafuri: în 10 Iulie 1902 a jefuit dela David Izrael din Ida-mare 47.716 coroane; în 4 Septembrie 1902 a jefuit dela Lud. Rokász din Remetemező 124.000 cor.; în 28 Dec. 1902 au jefuit dela oficiul de dare din Careii-mari 140.000 cor.; în 26 Ian. 1905 a jefuit dela adv. Papp Sándor din Reghinul-săsesc 61.650 cor.; cu totul a jefuit deci în curs de 3 ani 980.000 coroane. Rentabilă ocupațiune!

— Nu mai trebuie timbru. Până acum trebuia pus timbru și pe petițiile făcute pentru obținerea vre-unul ajutor. Deacum încolo nu mai trebuie. O scriitorită cu mașina înaintase adică o rugare pentru un ajutor; n'a pus însă pe ea timbru, pentru ceea ce a fost pedepsită. Ea a apelat atunci la judecătoria administrativă, care a adus hotărîrea, că pe rugări făcute pentru a obține vre-unul ajutor, nu trebuie pus timbru.

— Prețul sărutării. Se încinsese odată o discuție înfocată asupra întrebării, care sărutare e mai scumpă. Neputându-se înțelege s'a dat un concurs într-o foaie. Comisia de judecare a constatat, că cea mai ieftină sărutare e cea dintâi pentru că asta și-o dă fata în cinste. Pentru sărutarea a doua și-se cere plată scumpă. Cele mai scumpe sărutări sunt cele din urmă, pentru că acelea de regulă le plătește ea cu zestre.

— Sticla călătoare. Pe țarmurile irlandeze s'a aflat zilele trecute o sticlă, care a fost aruncată în mare în 1903. Colonelul Sivalm, consul în Southampton al Statelor-Unite din Montevideo peste New-York călătoria în Anglia. La gradul 2°30' de lățime nordică și 68°10' lungime estică a aruncat în mare o sticlă, care conținea biletul de vizită propriu și ale celorlalți concălători și pe fiecare bilet era scris, că douăzeci de coroane capătă cel ce află biletul. Zilele trecute a aflat sticla un voiajor cu numele mrs. Call în Islanda. Pentru ca să facă drumul acesta i-a trebuit sticlei 662 zile. Sticla a făcut deci zilnic cinci mile maritime.

— Soția mea a fost bolnavă doi ani și după ce a purtat șase săptămâni crucea d-voastră după electro-magnetica R. B. Nr. 86967 s'a însănătoșat pe deplin, reumatismul și astma ei a încetat, pentru care nu pot fi îndeajuns mulțumitor invențiunii d-voastre minunate. Repet mi se mulțumiri. Cu deplină stimă *Klinka János* (Angern).

Această scrisoare a primit-o inventatorul crucei vindecătoare electro-magnetice R. B. Nr. 86967, dl Müller Albert (Budapesta V., Strada Vadasz 42/K).

— Spițeria C. Balassa cheazăște, că laptele de castraveți al lui Balassa cu efect admirabil și veritabil englezesc, care a fost pus în circulație, nu e de loc stricacios feții. De probă numai odată să-și comande damele noastre laptele de castraveți al lui Balassa și se vor convinge, că acest mijloc de înfrumșetare delătură imediat pișturul, pete, spuse și alte necurătenii ale feței, face fața lăptosă, fină și rumenă. Un flacon 2 cor., apoi săpun veritabil englezesc de castraveți 1 cor., pudră 1 cor. 20 fl. Se poate procura în ori-ce spițerie. Depositul principal în Arad: Spițeria Földes Kelemen, drogheria Vojtek și Weisz.

— Mulți bani cruță ori cine comandă pânză, albituri pentru domni și dame direct dela fabricanți. Adresa: Kereskedelmi iroda, Budapest, Kerepesi ut 65.

POSTA REDACȚIEI.

Blonda. Cântecul e frumos; noi însă avem datoria și poate și curiositatea, ce păsărică cântă? *Notar în T.* Frate Alexe. M'a înveselit vizita ta și mi-a căzut atât de bine. Cererea și-se va împlini. Dacănușcuților din partea mea o caldă salutare. Servus!

ECONOMIE.

Arad, 26 Martie.

Piața din Aradul-nou.

Prețurile bucatelor scad zi de zi; grăul a scăzut cu 30 fileri; prețul cucuruzului se ține încă. S'au vândut:

1100—1200 mǎji metrice grâu cor.	17.80—18.20
350—400 " " cucuruz "	15.60—15.80
Semnare nominală: secară:	14.80—15.00
" " orz:	14.60—14.80
" " ovăs:	13.60—13.80

Piața din Arad.

Prețurile nu s'au schimbat în timpul din urmă. S'au vîndut:

1150—1200 mǎji metrice grâu cor.	8.60—8.70
350—400 " " cucuruz "	7.70—7.80
Semnare nominală: secară;	7.30—7.40
" " orz:	7.20—7.30
" " ovăs:	6.80—6.90
" " mǎzărîche	12.30—12.50

MUSTANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENAȚIONAL. —

De

16

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

De fapt se hotărîse să recunoască de astă seară lagărul emigranților. Știa în ce loc al prieriei se opriseră aceștia. În câte-va cuvinte, Eduard Thomley îl făcuse să priceapă.

Era ca la doi kilometri dela corral; nu-l trebuia cătărul ca să meargă până acolo. Era mai bine să facă drumul pe jos: sgomotul copitelor cătărului pe pământul vârtos ar fi deșteptat pe bătrânul traper și poate pe toți oamenii colonelului Magoffin. Și el voia să viziteze pe furis lagărul acestuia.

Câteva minute îi fură de ajuns pentru a se hotărî și a se orienta. Apoi se depărta cu pași mari la lumina stelelor, care scânteiau pe întinsa câmpie adurmită.

— Magoffin! Magoffin! murmură el mergând. Este numele unui unchiu ce aveau ele în Tennessee. Este cu puțință să fie ele? Ele!...

Și iuția mereu pasul ducându-și amândună mâinile la frunte, ca și când s'ar fi temut că o să-i plesnească.

— Ele! Ele trebuie să fie! Colonelul Magoffin din Tennessee; nepoată-sa, tinăra din Luiziana, și cealaltă, verișoara ei. Știu; că avea o verișoară creolă. Această potrivire ar fi ciudată. Ele sunt! Ele sunt! Nu poate fi altfel!...

Mâna lui Dumnezeu sau a diavolului le aduce aci?

Dacă e Luiziana Dupré, Dumnezeu sau Diavolul e cu mine. Dacă este ea care doarme, colo, unul sau celalalt mi-o înapoiază în sfârșit: va fi a mea, va fi femeia mea! O vreau! Dar' ce sfințit! cred că visez, cred că înnebunesc. Este cu puțință?...

Merse astfel, până când văzu o lumină. Înțelese îndată, că este focul din lagărul emigranților, instalați provizoriu sub arbori.

Cum câteva seciuri înalte se întindeau pe malurile riului, se strecură acolo și-și continuă drumul mai încet, cu precauțiuni tot mai mari.

Ajunse numai decât în fața taberei.

Distingea pânza albă, care acoperia carele și care părea cenușie, la lumina stelelor, apoi animalele din jurul carelor.

Focul ce văzuse era la o mică distanță și, strălucind cu o lumină vie, ilumina fețele mai multor persoane așezate lângă el.

Erau bărbați și femei, toți albi.

Un alt foc ardea ceva mai departe, încunjurat de figuri negre, mai mult sau mai puțin caraghioase. Erau sclavi negri.

Nu era târziu și aceștia își pregăteau mâncarea; a plantatorului și a familiei sale se terminase.

Lebar se întinse pe pânțele și începu să se tirească pe mâni și genunchi, pentru ca să se apropie mai mult. Arborii ce-l încunjurau și frunzele lor îi îngăduiau să se ascundă cu ușurință.

Singura grijă ce trebuia să aibă era să nu facă sgomot, și aceasta îi era lesne, de oare-ce arborii nu-și scuturaseră încă frunzișul, ear' iarba verde abia se încreștia la trecerea lui.

Tot tirîndu-se, putu să se apropie destul de foc, pentru a recunoaște fețele emigranților.

Atunci printre ceilalți, distinse pe unul, a cărui singură vedere îl făcu să tresară: era acela din Luiziana.

Lebar rămase mult, mult, ascuns la spatele unui copac gros, nemișcat în observațiunea sa.

Astfel se regăsea față în față cu acea tinăra fată, care refuzase de a se mărita după el și pentru care săvârșise o crimă! Întâmplarea voise ca ea să vină chiar acolo, în aceste singurătăți unde se credea atât de departe de dansa și unde, pentru a o poseda, putea să întrebuițeze toate șiretlicurile, toate mijloacele.

Părea că este scris — părea una din acele întunecoase ursite, care trebuie să se împlinescă.

Și Lebar, spionul, furișându-se printre arbori, pentru a ajunge la corral înainte de deșteptarea tovarășilor săi, nu se mai gândia la altceva decât la mijloacele de a veni în ajutor ursitei.

În noaptea aceasta nu putea face mai mult decât făcuse; de aceea se culcă lângă tovarășii săi, fără ca vre-unul din aceștia să fi observat lipsa și înapoierea sa.

Ori-cât de mare să fi fost întăritarea sa, Lebar nu se împotrivi mult oboșelei ce-l apăsă:

adormi adânc, cu toate nechiezările mustar furioși ce sunt prinși.

VIII.

Un târg rușinos.

În noaptea următoare, Ludovic Lebar făcuse eșec de somnul camarazilor săi pe pârâsi corralul. Dar' de data asta nu m duse la tabăra colonelului, ci la prietenii Coadă de Tigru, și se îndreptă spre cortul stăia fără a fi oprit de indien, care îl cun drept un prieten al șefului lor.

— Ce întâmplare aduce pe negrul mustanger în tabăra Seminolilor, la asemenea oră trebă șeful pe spion, când îl văzu ridicând țiera ce închidea cortul.

— Viu să fac un serviciu important Seminolilor.

— Fratele meu este binevăzut de că vine, cu atât mai mult, când îl aduce un asemenea motiv. Ce voiește el?

— Coadă de Tigru nu dorește o nouă... Are câte poștește.

— Dar' nici una nu-l albă?

— Nu, toate sunt de rasa și culoarea...

— Coadă de Tigru a spus amicului c'ar pofti să poseadă o femeie albă?

— Da, și e gata să o schimbe cu o de cal, dacă e tinăra și frumoasă.

— Va avea una, care va întruni două calități, fără să fie nevoit a da măcar cal în schimb.

— Cuvintele negrului mustanger sunt pl urechei prietenului său. Unde și când va găsi acesta asemenea comoară?

— În curând și foarte aproape de aci.

— Cu toate acestea sunt oare-care c țiuți? un pericol în joc?

— Câteva mici condițiuni, dar' aprie nici un pericol.

— Mustangarul binevoiește să se exp...

— Bucuros!

Șeful, care dela începutul acestei con țiuți ceruse luleaua, o scoase din gură prezentă vizitatorului său; apoi cerând încă luă poza unui om, care se pregătește să ac cu băgare de seamă.

Mustangerul continuă:

— Ieri a sosit în prerie o grupă de granți, adică fete palide, cum le numește C de Tigru, și aduceau cu sine un număr ap egal de sclavi negri. Ei vin din Statele s și se pregătesc a se stabili nu departe de pe țărmul riului, pentru a cultiva bumbac.

— i-am văzut și nu le-am vorbit, dar' camar mei au stat de vorbă cu dâșii, și mi-au în locul unde acești străini voiesc să-și înst ferma și se construiască în blochaus. Cea e mai ciudat, îi știu cine sunt; i-am recun după descrierea camarazilor. Fratele meu, Seminolilor, și-aduce aminte, că mi-a făg prietenia sa?

— Coadă de Tigru nu-și uită nici o jurămintele, murmură indianul, scotând din vârfurile lulelei și făcând un semn calabalistic lungă sa țevă, împodobită cu pene și sticlă.

— O știu, continuă mustangerul, și am credere în d-ta, de oare-ce vei fi răsplă mod regal, dacă-mi vei ajuta. Uite ce aș să faceți: ar trebui să ataci cu rășboinicii această grupă de emigranți, să măcelărești toți albi, și să faci prizoniere pe cele două care-i însoțesc. Cât despre negri vei face ce vei voi.

— Atunci, sunt două fete cu fața palidă.

— Da, amândouă tinere și frumoase.

din ele va fi soția șefului Seminolilor.

— Și cealaltă?

— Va fi a mea. Pentru aceea am ven

ți-am propus acest târg

— Negrul mustanger a mai văzut acea

fată altă-dată?

— Da, o cunoșteam înainte de a veni

Texas, și o iubeam, această nenorocită dragă

mi-a zdrobit viața! Pentru ea am săptuit o

și dansa m'a respins. O iubesc încă: aș

făptui și alte crime pentru ea. Aide șefule,

să fi cu mine?

— Trebuie să fie prea frumoasă?

— Este într'adevăr.

— Este cea mai frumoasă din două?

(Va urma.)

Redactor responsabil: Sever Boen.

Editor-proprietar: George Nichin.

Feller Elsa-Fluid

e lăsat peste întreaga lume. — E un leac de casă fără păreche premiat la o mulțime de expozițiuni, vindecă iute și sigur obo-sala, durerea de cap și de dinți, durerea de ochi și inferbin-țelile, vindecă sgârșii, tusa, durerea de piept și de închieturi, durerea de grumaz, e foarte bun contra ameteții și insomniei etc. — 12 sticle micș sau 6 sticle duble le trimite franco pentru 5 cor. farmacistul Jenő V. Feller, Stubica Centrale 182. (cott. Zágáb).

INSERTIUNI și RECLAME.

Dr. Iustin Marșieu

anunță că și-a deschis

cancelarie advocațională

în ARAD,

Strada Salacz Nr. 1 etagiul II.

574

Igaz Sándor

389

ciornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

și argint calcat-cumără-p. prețul mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Poftiți

magazinul meu, în care au sosit toate noutățile sezonului de primăvară și vară.

elierul de croitorie bărbătească al lui

Henric Schäffer

ARAD, Piața Andrassy. (Casa Bing)

Nr. telef. 208.

554

Cele mai cu sic uniforme și articole tru uniforme în prețurile cele mai mo-ate pregătește:

raun János și Soțul

croitorul regimentului de cavalerie Nr. 12.

Strada Szalacz și Kölcsey 6.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1904 6 Martie	ACTIV	1905 26 Februarie	5 Martie
100440467	70670967 Reserva metalică Aur.	46588015	65501170
	29769500 " trate Aur.	19492500	66080515
3311069	Argint și diverse monete	3718580	3820261
56526233	Portofoliu Român și Străin	38656499	40542633
10221879	{*) Impr. contra ef. publice	6508600	12262680
	" " " " " In cont curent	6622555	13131155
11999980	Fonduri publice	11999940	11999940
13839240	Efectele fondului de rezervă	14731258	14731258
1732546	" " " amortisarea imob. și material	1704546	1704546
5567999	Imobili	5638889	5638889
568280	Mobilier și Mașini de Imprimerie	569217	569797
320019	Cheltuieli de Administrațiune	308724	321818
80903720	Deposite libere	82850860	82300960
—	Compturi curinți	20706541	17627470
16679064	Compturi de valori	17398565	16228540
302110496		276047469	274697782
	PASIV		
12000000	Capital	12000000	12000000
18209715	Fondul de rezervă	19546217	19546217
2740900	Fondul amortisării imobilelor și material	2923784	2923784
176352440	Bilete de Bancă în circulațiune	158388340	157546680
377001	Dobânzi și beneficii diverse	338268	380141
80903720	Deposite de retras	82350860	82800960
11526720	Compturi curinți	—	—
302110496		276047469	274697782

Scomptul 50%
*) Dobânda 6%

Am onoarea a atrage atențiunea ono-ratului public asupra

cafenelei „FIUME“

pe piața Libertății (casa Domány)

care să bucură de bună reputație și unde să pot căpăta în toată vremea mâncări calde, beuturi reci, cele mai fine vinuri în sticle, bere, șampanie și beuturi spir-tuoase.

Buffet rece Deschis până dimineața.

Musică țigănească.

Se roagă protecție, cu stimă

Weinberger S. conducător.

Se caută subabonenți pentru ziarele din loc și Pesta.

Abonament de cafea pentru dejun și ojină se fac cu prețurile cele mai estine.

Bijuterii, oroloage, aur calcat

și recușite de argint, seduli de ama-netare cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

O farmacie

568

Intr'un centru românesc cu o circulație mare e de vânzare. Informațiuni mai de-tailate se pot afla la administrația „Tribunei“.

«CIUCHICIANA» asociațiune de ajutorare în Ciuchiciu.

CONVOACARE.

Domnii membrii ai asociațiunii de ajutorare «Ciuchiciana» din «Ciuchiciu» sunt prin aceste convocații în sensul §-lui 26 din statute la a

VI-a adunare generală ordinară

care să va ține în comuna Ciuchiciu la 32 Martie 1905 la 4 ore după amiază în localul asociațiunii.

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii despre rezultatul anului al VI-lea de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Primirea compturilor și darea absolutoriului.
4. Alegerea direcțiunii pe periodul de 3 a an.
5. Disolvarea asociațiunii.
6. Eventuale propuneri făcute conform §-lui 37 lit. i) din statute.
7. Esmiterea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.

Ciuchiciu, din ședința cons. comun ținută la 15 Martie 1905.

Directiunea.

Activa	Contul Bilant.		Pasiva.	
	Cor.	fl.	Cor.	fl.
Casa în numerar.	54	03	Capital social după 127 quote	
Inventariul marfel.	887	12	à 20 cor. = 2540 e.	2484 1
Mobilier. cor. 816.52			Creditori	1666 64
După amortizare			Dare, chirie și salare nesolvite	764 50
de 100 0 31.65	284	87		
Debitori	2481	40		
Deficit	1207	78		
<u>Suma:</u>	<u>4915</u>	<u>20</u>	<u>Suma:</u>	<u>4915 20</u>

Esite.	Contul profit și pierderi.		Intrate
	Cor. fl.		Cor. fl.
Salare	232 77	Venite din vinderea marfei	1283 62
Dare comună 1	8 51	Venitul din interese	3 15
Dare de trafic	19 24	Deficit	1207 78
Porto trăsuri	78 67		
Interese	84 70		
Chirie	77 50		
Diverse	868 80		
Amortizare din mobilier	31 65		
Amortizare din inventar	1092 61		
Suma:	2494 55	Suma:	2494 55

Ciuchiciu în 31 Decembrie 1904.

Directiunea:

Pavel Sevaianțiu m. p., Vasilie Boțoc m., p. Ioan Mareu m. p.,
director.
Iosif Jurca m. p. George Tamaș m. p.

Bilanțul present precum și contul Profit și Pierdere esaminându-le conform legii și statutelor, le-am aflat exacte și cărțile purtate în regulă.
Ciuchiciu în 12 Martie 1904.

Comitetul de supraveghiere:

Iacob Bosică m. p., Iancu Peica m. p., Ilie Enca m. p.,
președinte.
Ioan Radoslau m. p., Jurgi Roman m. p., Ioan Mogoș m. p.,
Iosif Duca m. p., Ioan Nadașan m. p.

Am onoarea a aduce la binevoitoarea cunoștință a m. on public, că pe **Strada Weitzer János Nr. 19**, casa Doamnei văd. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie și înfrumșetare

corespunzător întru toate recerintelor de azi.

După o experiență de mai mulți ani câștigată prin prăvăliile de acest fel în Arad, precum și în urma legăturilor mele cu cele dintâi fabrici, am ajuns în poziția plăcută, să satisfac pretensiunilor celor mai înalte ale on. public în această privință.

Primesc arangiarea completă de hoteluri, restaurante, după moda cea mai nouă, prompt și pentru prețuri culante; primesc renovări, reparațiuni și obducerea de biliard etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

502

Cu deosebit respect:

SZILVÁSY ISTVÁN, tapersier

ARAD, Tipografia George Nichin.

Să pǎrtinim industria dela noi!

Primul deposit aradan de parisole și paraplee construcții proprii.

NASSAN R.

562

Aarad, Szabadság-tér 19.

Parisole, paraplee, corturi de grădină, paraplee de gală, corturi pentru ingineri, umbrele pentru copii, umbrele elegante se pot alege. — Reparaturi se efectuează în aceeași zi.

— Să sprijinim industria dela noi! —

BANI

pe proprietăți de pământ, case până la 60—70% a valorii nominale cu amortizație de 5—62 ani

Conform sumei împrumutate pe lângă 4, 4½, 5%

Credit personal pe seama oficerilor, pensionarilor și funcționarilor.

Convertirea de datorii cu procente mari

Împrumut anticipativ nu este.

Szathmáry Dezső

440

instituit de împrumuturi de bani.

ARAD, Strada Deák Ferenc Nr. 33.

(edificiul camerei advocatiale).

Agenti se acceptaaza.

Avis prealabil.

Cea mai mare magazie
A Aradului

bluse și toalete de dame și copii gata,
Piața Libertății Nr. 3, casa Dr. Reisinger.

Cu stimă aduc la cunoștință onoratului public, că pe piața libertății Nr. 3, deschid în 16 a. c. o

prăvălie pentru toalete gata de dame și copii.

521

Cu stimă:

Winternitz Jenő.

Comande după măsură în timpul cel mai scurt.

Friedmann Lajos

prăvălie de coloniale și delicatose

ARAD, Piața Libertății Nr. 4 (lângă cafeneaua Pölz)

Am onoarea aduce la cunoștință onoratului public că pe piața libertății (lângă cafeneaua Pölz), am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatose

corespunzătoare cerințelor timpului modern.

Am stabilit în deposit tot felul de cele mai bune coloniale, pentru țeară și streine, ceaiuri, prăjituri pentru ceai (Cafos veritabil) mare timent cu delicatose, cașuri, mezeluri (și coșeri) ș. a. m.

Când cer protecția onor. public îl asigur despre serviciu punctual și

Cu deosebită stimă

Comande din provincă

se execută prompt.

520

Friedmann Lajos

Arad, Piața Libertății nr. 4 (l. Pölz)